

Profesor Tadeusz Malarski Patronem Roku SEP 2023

Zgodnie z wnioskiem Oddziału Gliwickiego SEP i rekomendacją Centralnej Komisji Historycznej SEP Zarząd Główny Stowarzyszenia Elektryków Polskich, uchwałą nr 235/2018-2022 z dnia 27 lipca 2022 r, ustanowił rok 2023 – rokiem profesora Tadeusza Malarskiego.

W 2023 roku mija 140. rocznica urodzin Profesora Tadeusza Malarskiego, a także 70 lat działania Oddziału Gliwickiego SEP. Ustanawianie Patrona Roku jest świetną okazją nie tylko do poznania postaci zasłużonych i wybitnych elektryków, ale również do refleksji i spojrzenia na świat tamtych lat. Dlatego planujemy zorganizować uroczystość uczczenia pamięci prof. T. Malarskiego oraz obchody 70-lecia Oddziału Gliwickiego SEP na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Uroczystości odbędą się we wrześniu 2023 r.

Marcin Fice

Prezes Oddziału Gliwickiego SEP

Sylwetka Profesora Tadeusza Malarskiego w opracowaniu prof. Jerzego Hickiewicza,

Piotra Rataja oraz Przemysława Sadłowskiego

opublikowana w książce „Profesorowie lwowscy na Politechnice Śląskiej”, opracowanie zbiorowe pod redakcją Damiana Reclawa i Wiesława J. Bąby - Muzeum W Gliwicach, 2015 r.

(Publikacja za zgodą Wydawcy – Dyrektora Muzeum w Gliwicach)

Tadeusz MALARSKI
(1883 - 1952)

Tadeusz Malarski urodził się 23 IX 1883 w Dalewicach pow. Miechów jako syn Stanisława, pracownika gospodarczego w rolnictwie i Emilii z Klimków¹. Miał, młodszego o 4 lata brata Henryka, który później został naukowcem-zootechnikiem i pracował w Państwowym Instytucie Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach. Jego ojciec utracił w młodym wieku wzrok wskutek nieudanej operacji i został na całe życie kaleką, pozostając na utrzymaniu rodziny. Matka przeniosła się do Krakowa, pracując na utrzymanie 2 synów, którzy pomagali utrzymywać dom, dając korepetycje. Tadeusz Malarski, jak pisze w swoim własnoręcznie napisanym życiorysie, pracował na swoje utrzymanie od 14 roku życia, a studia ukończył o własnych siłach²

Do szkoły powszechnej i gimnazjum uczęszczał w Krakowie. Bezpośrednio po maturze w I Szkole Realnej rozpoczął w 1902 r. studia na Wydziale Budowy Maszyn Szkoły Politechnicznej we Lwowie. Dyplom inżyniera mechanika uzyskał w 1907 r.³ Jego zainteresowania matematyką i fizyką zwróciły na siebie uwagę profesora fizyki Politechniki Lwowskiej dr. Tadeusza Godlewskiego, który zaproponował mu u siebie asystenturę. Nominację na asystenta otrzymał jeszcze w trakcie studiów w 1906 r.⁴ W Katedrze Fizyki prof. Tadeusza Godlewskiego pracował do 1927 r. kolejno jako asystent, adiunkt, wykładowca i zastępca kierownika katedry, bo po śmierci prof. Godlewskiego w 1921 r., w jego zastępstwie prowadził tę katedrę dla Wydziałów Mechanicznego i Chemicznego, a później także dla Rolniczo-Lasowego. W pierwszych latach asystentury odbył 3-letnie studia matematyczno-fizyczne na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, słuchając wykładów matematyki u prof. Józefa Puźyńskiego i fizyki teoretycznej u prof. Mariana Smoluchowskiego. Wiele czasu poświęcił wtedy studiom termodynamiki, teorii kinetycznej gazów fizyki molekularnej oraz teorii fal elektromagnetycznych Maxwella-Hertza, stanowiącej podstawę rozwijającej się w tym czasie radiotechniki. Jednocześnie od 1913 do 1927 roku pracował w Państwowej Szkole Przemysłowej we Lwowie jako nauczyciel fizyki, mechaniki i podstaw elektrotechniki⁵.

¹ Archiwum Politechniki Śląskiej, *Teczka osobowa profesora Tadeusza Malarskiego, Własnoręczny życiorys prof. T. Malarskiego z 1950*(maszynopis), s. 7-9; APŚL, *Teczka osobowa profesora Tadeusza Malarskiego, Własnoręczny życiorys prof. T. Malarskiego z 1951* (maszynopis), s. 35-36.

² Tamże.

³ APŚL, *Teczka osobowa profesora Tadeusza Malarskiego, Odpis Świadectwa drugiego egzaminu państwowego*, s.73.

⁴ APŚL, *Teczka osobowa profesora Tadeusza Malarskiego, Przebieg pracy zawodowej*, s. 13.

⁵ APŚL, *Teczka osobowa profesora Tadeusza Malarskiego, Własnoręczny życiorys prof. T. Malarskiego z 1950* (maszynopis), s. 7-9; APŚL, *Teczka osobowa profesora Tadeusza Malarskiego, Własnoręczny życiorys prof. T. Malarskiego z 1951* (maszynopis), s. 35-36.

Foto. 1 Tadeusz Malarski (młody)

(Źródło: <http://www.audiovis.nac.gov.pl/obraz/97595/>)

Od 1 XI 1918 do 30 III 1921 służył w Wojsku Polskim. Brał udział w obronie Lwowa jako dowódca stacji radiotelegraficznej, a następnie dowódca kompanii radiotelegraficznej VI Armii i w końcu szef takiej służby VI Armii.⁶ W roku 1921 był odznaczony Krzyżem Walecznych. Był wyróżniony najwyższymi pochwałami generałów Józefa Hallera i Tadeusza Rozwadowskiego za dowództwo radiotelegrafią VI Armii⁷.

W 1920 r. uzyskał stopień doktora nauk technicznych na podstawie *rozprawy O wpływie filtrowania na hydrosolę*⁸. W 1925 r. habilitował się z fizyki doświadczalnej na Wydziale Rolniczo-Lasowym Politechniki Lwowskiej. Wykład habilitacyjny miał na temat: *O zasadzie nieosiągalności absolutnego zera*.⁹ W roku 1920/21 i 1922/23 wykładał fizykę na Wydziale Inżynierii Lądowej i Wodnej Politechniki Lwowskiej. Od 1923 r. wykładał radiotechnikę¹⁰ i organizował laboratoria radiotechniczne na Oddziale Elektrotechnicznym Wydziału Mechanicznego Politechniki Lwowskiej. Jednym z asystentów współpracujących przy organizacji i prowadzeniu tych laboratoriów był Andrzej Jellonek¹¹, późniejszy profesor w Politechnice Wrocławskiej. W 1924 r. poszerzył wykład o lampy katodowe, a w 1928 r. o pomiary radiotechniczne. W 1927 r. otrzymał nominację na prof. nadzwyczajnego fizyki¹² na Wydziale Rolniczo-Lasowym Politechniki Lwowskiej, a w 1936 r. - na prof. zwyczajnego¹³. W roku

⁶ *Politechnika Lwowska 1844 – 1945*, praca zbiorowa, przew. kom. red. ROBERT SZEWAŁSKI, Wydawnictwo Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 1993, s. 442. Tadeusz Malarski w swoich dokumentach nie ujawnił tej informacji, a nawet zaprzecza jakoby służył wtedy w wojsku. W ankiecie personalnej, w punkcie dotyczącym stosunku do służby wojskowej, tak pisze: „W wojsku nie służyłem. Od 9.XI.1918 do marca 1921 byłem zajęty jako fizyk i inż. w radiotelegrafii pracując równocześnie jako adiunkt fizyki w Politechnice we Lwowie; żadnego stopnia wojskowego nie posiadam”. Zob. APŚL, *Teczka osobowa profesora Tadeusza Malarskiego, Ankieta Personalna z 1950 r.* s.88-91.

⁷ *Politechnika Lwowska 1844-1945*, praca zbiorowa pod red. R. SZEWAŁSKIEGO, Wrocław 1993, s. 442

⁸ APŚL, *Teczka osobowa profesora Tadeusza Malarskiego, Odpis z dyplomu doktora nauk technicznych*, s. 10.

⁹ Archiwum prywatne Jerzego Hickiewicza. Własnoręczny życiorys prof. T. Malarskiego z 1949 r. (maszynopis podpisany przez prof. T. Malarskiego), s. 3.

¹⁰ *Program Politechnik Lwowskiej na rok naukowy 1923/24*, Lwów 1923, s. 78.

¹¹ K. KLUKIEWICZ, Andrzej Jellonek (1907-1998) (w:) *Polacy zasłużeni dla elektryki*, pr. zbiorowa pod red. J. Hickiewicza PTETIS Warszawa-Gliwice-Opole 2009 r., s. 400.

¹² APŚL, *Teczka osobowa profesora Tadeusza Malarskiego, Odpis z Dyplomu nadania tytułu profesora nadzwyczajnego w Politechnice Lwowskiej*, s. 46; *Program Politechniki Lwowskiej na rok naukowy 1927-28*, Lwów 1927, s. 205.

¹³ APŚL, *Teczka osobowa profesora Tadeusza Malarskiego, Odpis z Dyplomu nadania tytułu profesora zwyczajnego w Politechnice Lwowskiej* s. 27; *Program Politechniki Lwowskiej na rok naukowy 1936-37*, Lwów 1936, s. 209.

1927 został też kierownikiem Katedry Fizyki na Wydziale Rolniczo-Lasowym. Funkcję tę pełnił do wybuchu wojny.

Foto. 2 Politechnika Lwowska
(Źródło: <http://iele.polsl.pl/ie/node/370>)

W roku akademickim 1929/30 pełnił też funkcję zastępcy kierownika Katedry Teorii Maszyn Ciepłych oraz prowadził wykłady z termodynamiki na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej. Współpracował wówczas z adiunktem Stanisławem Ochęduszką, późniejszym profesorem Politechniki Śląskiej, który prowadził i opiekował się laboratoriami katedry. W roku 1930 chorował i jak pisze w swoim życiorysie, przeszedł dwie ciężkie operacje¹⁴.

Foto. 3 Tadeusz Malarski (w wieku średnim)
(Źródło: <http://www.audiovis.nac.gov.pl/obraz/97594/762f3a34214daf470067c111086164f3/>)

Na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej od 1911 r. istniał Oddział Elektrotechniczny. Skutkiem prac i zabiegów Tadeusza Malarskiego było powstanie w roku akademickim 1937/38¹⁵ Grupy Tele- i Radiotechnicznej podzielonej na dwie oddzielne sekcje: Teletechniczną i Radiotechniczną.

¹⁴ Archiwum prywatne Jerzego Hickiewicza, *Własnoręczny życiorys prof. T. Malarskiego z 1949* (maszynopis podpisany przez prof. T. Malarskiego), s. 2.

¹⁵ *Program Politechnik Lwowskiej na rok akademicki 1938/39*, Lwów 1938, s. 222

Na sekcji Radiotechnicznej prowadzili wykłady m. in. Z. Klemensiewicz (elektronika stosowana) i J. Nikliborc (technika próżni), a na sekcji teletechnicznej Ł. Dorosz (urządzenia teletechniczne). Ówczesni absolwenci tej grupy, między innymi Wiesław Barwicz, Andrzej Jellonek, Tadeusz Zagajewski, odegrali później istotną rolę w rozwoju polskiej nauki i przemysłu.

Foto. 4 Politechnika Lwowska

(Źródło: <http://www.audiovis.nac.gov.pl/obraz/111068/794625d3d847d0b052b7bfc6d6750eb8/>)

Prof. Malarski po pierwszej wojnie światowej organizował we Lwowie kursy radiotelegraficzne i radiotelefoniczne o różnych poziomach. Był współorganizatorem powstałej w 1930 r. jednej z najsprawniej działających w Polsce przed drugą wojną światową radiostacji lwowskiej¹⁶. Intensywnie popularyzował, nową wówczas dziedzinę wiedzy, radiotechnikę publikując artykuły popularno-naukowe oraz wygłaszając odczyty w cyklu „Szkice z historii radiotechniki”, emitowane przez lwowską radiostację. Pełnił funkcję prezesa lwowskiego koła Stowarzyszenia Radiotechników Polskich i Lwowskiego Klubu Krótkofalowców¹⁷.

Działalność naukowa profesora Malarskiego obejmowała głównie dwie dziedziny: fizyki koloidów i radiotechnikę. Pracami w dziedzinie koloidów zainteresował go jego mistrz prof. Marian Smoluchowski, jeszcze w czasie kiedy rozpoczynał pracę jako asystent. W swoich badaniach analizował zjawiska występujące podczas filtracji hydrozoli. Uzyskane wyniki stanowiły podstawę do nadania mu stopnia doktora, a następnie do uzyskania habilitacji. Były cytowane przez Herberta Freundlicha w „Kapillarchemie” oraz przez innych specjalistów w tej dziedzinie¹⁸. Innym osiągnięciem T. Malarskiego było wprowadzenie ulepszeń do aparatury Christensena i innych aparatów pomiarowych dzięki czemu stało się możliwe badanie zjawiska elektryzacji kropeł rozpylanych wodnych roztworów elektrolitów. Prace, które zapoczątkował profesor Malarski, kontynuowane były przez jego współpracowników, późniejszych profesorów Politechniki Śląskiej Kazimierza Gostkowskiego i Zdzisława Sokalskiego. Niektórych prac, szczególnie z hydrotechniki, w których doszedł do oryginalnych wyników nie chciał opublikować¹⁹.

Z innych problemów, nad którymi pracował z wielką pasją, należy wymienić zagadnienie jednostek fizycznych. Problematyka ta była wówczas bardzo aktualna ponieważ stosowano wtedy wiele różnych

¹⁶ M. KONOPACKI, *Profesor Tadeusz Malarski 1883-1952* (w:) „Zesz. Nauk. Pol. Śl.”, Matematyka – Fizyka, Gliwice 1963, z. 2, nr 74, s.5.

¹⁷ *Lwowskie początki* (w:) *Instytut Elektroniki Politechniki Śląskiej* [on line], <http://iele.polsl.pl/ie/node/37>, Webmastered by Piotr Kłosowski [dostęp: 2015.03.04]

¹⁸ Autor nieznan, *Charakterystyka działalności naukowej i pedagogicznej profesora Dra Tadeusza Malarskiego*, (maszynopis) s. 3.

¹⁹ M. KONOPACKI, art. Cyt., s. 5.

układów jednostek, nie było normalizacji. W pracach naukowych i podręcznikach posługiwano się różnymi układami jednostek, co utrudniało korzystanie z tych prac. Znane były też Jego publiczne dyskusje na ten temat z prof. Stanisławem Fryzem, również pasjonującym się tą tematyką. Dyskusje te kontynuowane były później w Politechnice Śląskiej²⁰.

Za „zasługi na polu pracy społecznej”²¹ (cytat z dyplomu nadania odznaczenia) został dnia 10 listopada 1938 roku odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

W czasie okupacji sowieckiej od 1939 r. kierował zespołową Katedrą Fizyki we Lwowskim Politechnicznym Instytucie (LPI). Po wkroczeniu w 1941 roku Niemców do Lwowa, początkowo uczył fizyki w rzemieślniczej szkole zawodowej, a po otwarciu Staatliche Fachkurse, w miejsce politechniki, objął tam Katedrę Fizyki. Po powtórny zajęciu Lwowa, w sierpniu 1944 r przez Sowietów, wrócił na poprzednie stanowisko kierownika Katedry Fizyki w LPI, które zajmował do chwili wyjazdu do Gliwic²² z końcem października 1945 roku.

Foto. 5 Tadeusz Malarski (w starszym wieku)
(Źródło: <http://iele.polsl.pl/ie/node/370>)

W Gliwicach pracował od pierwszych dni listopada 1945 roku jako kierownik Katedry Fizyki na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej Katedrę tę przy współpracy adiunktów (M. Konopackiego, J. Ruczajewskiego) i asystentów organizował od podstaw, bo jak pisze w swoim życiorysie „w Gliwicach dosłownie nic nie było”²³. W dniu 15 listopada 1946 roku²⁴ został mianowany profesorem zwyczajnym fizyki na Politechnice Śląskiej. Jednocześnie zorganizował i opiekował się Katedrą Radiotechniki, aż do roku 1947, kiedy kierownictwo jej przekazał prof. Tadeuszowi Zagajewskiemu.

Podobnie jak we Lwowie prof. Malarski zajął się organizowaniem Studium Telekomunikacyjnego przy Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej. Pozyskał poparcie ówczesnego dyrektora Okręgowej

²⁰ Wspomnienia J. Hickiewicza, studenta prof. T. Malarskiego od 1949 roku (niepublikowane).

²¹ APŚL, *Teczka osobowa profesora Tadeusza Malarskiego, Odpis odznaczenia Orderem Odrodzenia Polski*, s. 34.

²² Tadeusz Malarski dostał list, będąc jeszcze we Lwowie, od prof. Władysława Kuczewskiego (organizatora Politechniki Śląskiej), z prośbą i zachętą by objął on katedrę fizyki na Wydziale Mechanicznym. Przedstawia on w nim warunki pracy, mieszkaniowe itp. Zob. APŚL, *Teczka osobowa profesora Tadeusza Malarskiego, List do Prof. Dr. Tadeusza Malarskiego* s.5-6.

²³ Archiwum prywatne Jerzego Hickiewicza, *Własnoręczny życiorys prof. T. Malarskiego z 1949* (maszynopis podpisany przez prof. T. Malarskiego), s. 3.

²⁴ APŚL, *Teczka osobowa profesora Tadeusza Malarskiego, Odpis z Dekretu nadania tytułu profesora zwyczajnego w Politechnice Śląskiej* s. 61.

Dyrekcji Poczty i Telegrafów Jerzego Siwińskiego (późniejszego profesora Politechniki Śląskiej). Przy współpracy z Tadeuszem Zagajewskim i dojeżdżającym z Gdańska prof. Łukaszem Doroszem oraz współpracownikami Józefem Szpileckim (późniejszym profesorem Politechniki Śląskiej), Czesławą Kolmerową i Zdzisławem Trybalskim (również późniejszym profesorem Politechniki Śląskiej), dzięki ogromnemu zapalewi udało się w stosunkowo krótkim czasie zorganizować laboratoria radiotechniczne i teletechniczne.

Foto. 6 Politechnika Śląska
(Źródło: <http://ie.polsl.pl/ie/node/41>)

Prof. Malarski zajął się też zorganizowaniem przy Katedrze Fizyki wydzielonego Zakładu Optyki i Mechaniki Precyzyjnej, którego był pierwszym kierownikiem. Po pozyskaniu wybitnego fachowca Edmunda Romera (późniejszego profesora Politechniki Śląskiej) ZOiMP od 1 stycznia 1949²⁵ stał się placówką budowy nowych urządzeń pomiarowych dla wielu uczelni i przemysłu.

Prof. Tadeusz Malarski był członkiem i przewodniczącym różnych instytucji radiotechnicznych, w szczególności członkiem Rady Naukowej Instytutu Radiotechnicznego w Warszawie. Z inicjatywy prof. Malarskiego powstał w Gliwicach w 1948 roku Gliwicki Oddział Towarzystwa Fizycznego. Od 1948 r. był jego przewodniczącym. Był także czynnym członkiem Śląsko-Dąbrowskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Katowicach.

Oprócz pracy w Politechnice Śląskiej prof. Malarski dojeżdżał do Krakowa, gdzie od 1945 r. na Wydziale Komunikacyjnym, pełnił funkcję zastępcy kierownika Katedry Fizyki dla wydziałów politechnicznych Akademii Górniczo-Hutniczej²⁶. Tam też od początku organizował katedrę i laboratoria.

Zmarł w wieku 69 lat we śnie, po dniu normalnej pracy w Krakowie w dniu 8 marca 1952 roku. Pochowany został na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

Pozostawił żonę Marię (z domu Zajączkowska, ślub był w 1909 r.) i córki - Barbarę (urodzona w 1916 r., zmarła 2003, po mężu Krupińska, lekarza, oraz Marię (urodzona w 1924 r., po mężu Świerzawska), absolwentkę Uniwersytetu Wrocławskiego, która pracowała w Klubie Międzynarodowej Książki i Prasy w Gliwicach.

Adiunkt Marcin Konopacki, wieloletni współpracownik profesora Malarskiego we wspomnieniu 10-lecie śmierci Profesora tak napisał: „W naszych umysłach pozostawił po sobie pamięć człowieka

²⁵ Archiwum prywatne Jerzego Hickiewicza, *Własnoręczny życiorys prof. T. Malarskiego z 1949* (maszynopis podpisany przez prof. T. Malarskiego), s. 4.

²⁶ APSL, *Teczka osobowa profesora Tadeusza Malarskiego, Własnoręczny życiorys prof. T. Malarskiego z 1951*, s. 35-36; APSL, *Teczka osobowa profesora Tadeusza Malarskiego, Zgoda Rektora Politechniki Śląskiej na wykonywanie zajęć pobocznego w charakterze zastępcy profesora dr Malarskiemu na Wydziale Komunikacyjnym wydziałów Politechnicznych Akademii Hutniczo-Górnictwej w Krakowie*, s. 88.

mrówczej pracy i niezwyklej sumienności w wykonywaniu obowiązków, a w serca nasze wrył się obraz ducha o wielkiej prawości charakteru²⁷.

Profesor Tadeusz Malarski był jednym z najwybitniejszych założycieli, organizatorów i profesorów Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej.

Zasługi Profesora uczciła Politechnika Śląska w dniu 7 czerwca 1952 roku na uroczystej akademii połączonej z posiedzeniem senatu oraz wmurowaniem tablicy pamiątkowej, obok audytorium nazwanego imieniem Profesora.

Foto. 7 Tablica pamiątkowa Tadeusz Malarskiego
Z archiwum Jerzego Hickiewicza

Wykaz prac naukowych T. Malarskiego (wybór)

1. Artykuł o laboratorium radiotechnicznym w Politechnice Lwowskiej (*Wyższe studia radiotechniczne w Polsce*) (w:) „Przegląd Radiotechniczny” 1926.
2. *Einfache Methode zur Herstellung eines Wassers von kleinster spezifischer Leitfähigkeit*, (w:) „Zeitschrift für physikalische Chemie (A)“, 1934, s. 149-152.
3. *Fale bardzo krótkie*, (w:) „Przegląd Radiotechniczny” 11-12, 13-14, 15-16, 1935.
4. *Kinetyczne wyprowadzenie pierwszego wzoru Richardsona na prąd emisji elektronowej*, (w:) „Przegląd Radiotechniczny”, 1927, stron 6.
5. *Marian Smoluchowski. W 15 rocznicę zgonu* (w:) „Mathesis Polska” VIII, 118, 1932.
6. *Modulacja fal bardzo krótkich (komunikat z laboratorium radiotechnicznego Politechniki Lwowskiej)*, (w:) „Przegląd Radiotechniczny” 1933.
7. *O błędach oscylografu katodowego gazowanego jako przyrządu pomiarowego*, (w:) „Przegląd Radiotechniczny” 1934.
8. *O naboju elektrycznym koloidalnej cząstki i o niektórych własnościach z nim związanych* (w:) „Kosmos B”, tom LIII, 1928, stron 28.
9. *O nowszych badaniach nad emisją elektronów przez ciała ogrzane do wysokich temperatur*, (w:) „Przegląd Radiotechniczny”, 1927, stron 6.
10. *O radiotelegrafii*, (w:) „Czasopismo Techniczne”, 1921

²⁷ M. KONOPACKI, *Profesor Tadeusz Malarski 1883-1952* (w:) „Zesz. Nauk. Pol. Śl.”, Matematyka – Fizyka, Gliwice 1963, z. 2, nr 74, s.7.

11. *O wpływie filtrowania na hydrosol* (w:) „Rozprawy Wydz. Matematyczno Przyrodniczego Akademii Umiejętności w Krakowie”, Ser. A. tom. LVIII, rok 1919, s. 24.
12. *On the influence of filtration on hydrosol*, (w:) Bulletin de l'Academie des Sciences de Cracovie, 1918, s. 14.
13. *Oscylografy katodowe*, (w:) „Przegląd Elektrotechniczny”, 1929.
14. *Prądy termoelektronowe (lampy katodowe)*, Książnica Polska, Lwów-Warszawa 1924, s. 84.
15. *Prądy termoelektronowe (lampy katodowe)*, (w:) „Biblioteka Przyrody i Techniki” t. I, 1924.
16. *Rozwój radiotechniki w Polsce w latach 1918 – 1928*, (w:) Dziesięciolecie Polski Odrodzonej, Kraków 1928.
17. *Teoria a praktyka w rozwoju radiotechniki*, (w:) „Czasopismo Techniczne”, 55, 1937.
18. *Uwidacznianie przebiegów periodycznych w oscylografie katodowym*, (w:) „Przegląd Radiotechniczny” 1933.
19. *Über den Einfluss der Elektrolyte auf die Elektrisierung den Wassers beim Zerstäuben*, (w:) „Acta Physica Polonica III”, 1934
20. *Über den Einfluss der Elektrolyte auf die Elektrisierung des durch ein Kapillarrohr gepressten Wassers*, współautor GOSTKOWSKI K., „Acta Physica Polonica” 1, 465, 1932
21. *Über den Einfluss des Filtrierens auf Hydrosol*, (w:) „Kolloid Zeitschrift“ t. 23, 1918, stron 9.
22. *Über den Einfluss des Kapillarrohrmaterials auf das elektrokinetische Potential*, (w:) „Acta Physica Polonica III”, 1934.
23. *Über den Zusammenhang zwischen dem elektrokinetischen potential und dem Aequivalentleitvermögen*, (w:) „Acta Physica Polonica” 1, 1932.
24. *W dziesiątą rocznicę zgonu Mariana Smoluchowskiego*, (w:) „Kosmos B”, 3, 1927, s. 43.
25. *W stulecie urodzin Jamesa Clarka Maxwella*, (w:) „Czasopismo Techniczne”, Lwów, 1931, s. 14.
26. *Z fizyki koloidów*, (w:) „Kosmos” LIII, 1928.
27. *Zarys rozwoju radiotelegrafii* (w:) „Przyroda i Technika”, Lwów, rocznik I 1922 r. oraz wydany w wersji skróconej w: *O radiotelegrafii*, (w:) „Biblioteka Przyrody i Techniki” t. I, 1923, s. 68.
28. *Ze studiów nad filtrowaniem hydrosoli*, (w:) Sprawozdania i prace Polskiego Towarzystwa Fizycznego”, 1926, stron 28 (Praca habilitacyjna).
29. *Zygmunt Wróblewski i Karol Olszewski w 50. rocznicę skroplenia gazów trwałych przez uczonych polskich*, (w:) „Kosmos B”, LVIII, 1933.

Bibliografia:

Archiwalia i źródła drukowane:

1. Archiwum Politechniki Śląskiej, *Teczka osobowa profesora Tadeusza Malarskiego*, sygn..7743
2. Archiwum prywatne Jerzego Hickiewicza,
3. *Charakterystyka działalności naukowej i pedagogicznej profesora Dra Tadeusza Malarskiego*, autor nieznan, (maszynopis)
4. Program Politechniki Lwowskiej na rok akademicki 1923-24, Lwów 1923, s. 78
5. Program Politechniki Lwowskiej na rok akademicki 1927-28, Lwów 1927, s. 205
6. Program Politechniki Lwowskiej na rok akademicki 1936-37, Lwów 1936, s. 209
7. Program Politechniki Lwowskiej na rok akademicki 1938-39, Lwów 1938, s. 222
8. *Wspomnienia J. Hickiewicza*, studenta prof. T. Malarskiego od 1949 roku (niepublikowane).

Opracowania

1. J. HICKIEWICZ, *Tadeusz Malarski (1883-1952)*, (w:) *Polacy zasłużeni dla elektryki*, pr. zbiorowa pod red. J. Hickiewicza PTEiS Warszawa-Gliwice-Opole 2009 r. s. 173-178.
2. K. KLUKIEWICZ, Andrzej Jellonek (1907-1998) (w:) *Polacy zasłużeni dla elektryki...*, s. 399-411.
3. M. KONOPACKI, *Profesor Tadeusz Malarski 1883-1952*, (w:) „Zesz. Nauk. Pol. Śl.”, Matematyka – Fizyka, Gliwice 1963, z. 2, nr 74 s. 3-7.

4. J. KUBIATOWSKI, *Prof. dr inż. Tadeusz Malarski, 1883 – 1952*, (w:) „Przegląd Telekomunikacyjny” nr 3, marzec 1972, s. 112
5. J. KUBIATOWSKI, *Tadeusz Malarski* (w:) *Polski Słownik Biograficzny*, tom XIX/2 zeszyt 81, Ossolineum 1974, s. 266-267
6. MALZACHER S., *W moich oczach - 45 lat z prof. Tadeuszem Zagajewskim*, Wyd. II - Politechnika Śląska, Gliwice, 1994.
7. *Politechnika Lwowska 1844 – 1945*, praca zbiorowa, przew. kom. red. SZEWAŁSKI R., Wydawnictwo Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 1993, s. 118, 396, 442.
8. POPŁAWSKI Z., *Dzieje Politechniki Lwowskiej 1844 - 1945*, Ossolineum -Wrocław 1992
9. SICIŃSKI Z., *Stulecie Politechniki Lwowskiej (1844-1944) i jej wpływ na rozwój polskich wyższych uczelni technicznych*. Wyd. Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Wrocław 1986.
10. SICIŃSKI Z., *Wkład Politechniki Lwowskiej w Polską Elektrotechnikę*, „Prace Wroc. Tow. Nauk”, seria B nr 211, Wrocław 1991, s.78-80.
11. SICIŃSKI Z., *Wkład Politechniki Lwowskiej z polską elektrotechnikę* (w 75 rocznicę Oddziału Elektrotechnicznego), Ossolineum - Wrocław 1991
12. *Słownik Biograficzny Techników Polskich*, z. t. 11, s. 91
13. SZPILECKI J., *Sam dawał przykład. Innowacje*, (w:) „Przegląd Techniczny”, nr 13 (3740) 24.III-4.IV.1977 (szczegółowy życiorys prof. Malarskiego opracowany przez jego wychowanka i współpracownika)
14. SZPILECKI J., W 25. rocznicę śmierci prof. dr. inż. Tadeusza Malarskiego, (w:) „Zesz. Nauk. Pol. Śl.”, nr 560 seria Matematyka – Fizyka, z. 30, 1978, s. 3-4.
15. SZPILECKI J., *W 25 rocznicę śmierci Tadeusza Malarskiego*, (w:) „Postępy Fizyki” , tom.28, zeszyt 6, 1977 r. s. 629-630

Strony internetowe

Lwowskie początki (w:) Instytut Elektroniki Politechniki Śląskiej, <http://iele.polsl.pl/ie/node/37>,
(dostęp: 2015.03.04)

Opracowali: Jerzy Hickiewicz, Piotr Rataj, Przemysław Sadłowski

Tekst ten był zamieszczony na stronach od 375 do 387 w książce: *Profesorowie lwowscy na Politechnice Śląskiej*, wydanej przez Muzeum w Gliwicach w 2015 r. pod redakcją Damiana Reclawa i Wiesława J. Bąby.